СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

спеціальність	**G13 Харчові технології**	**обов'язковість дисципліни**	**обов'язкова**
освітньо-професійна програма	**Технології харчових виробництв Харчові технології в ресторанній індустрії**	**факультет**	**переробних і харчових виробництв**
освітній рівень	**Перший (бакалаврський) освітній рівень**	**кафедра**	**європейських мов**

ВИКЛАДАЧ

РУДЕНКО СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА

Професор кафедри європейських мов.
Вища освіта – спеціальність «Українська мова та література» (кваліфікація викладач).
Науковий ступінь – кандидат філологічних наук, 10.02.01 – українська мова.
Вчене звання – доцент.
Досвід роботи – понад 30 років.
Показники професійної активності з тематики курсу:

- **співавторка 5 навчальних посібників, 8 монографій;**
- **авторка 53 та співавторка 7 статей у наукових фахових виданнях, зокрема Scopus і Web of Science;**
- **авторка 57 та співавторка 39 статей у профільних виданнях;**
- **авторка 40 тез доповідей на наукових конференціях;**
- **співавторка 37 навчально-методичних розробок;**
- **керівниця 4 держбюджетних тем і відповідальна виконавиця 7 держбюджетних та госпрозрахункових тем;**
- **учасниця 110 міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових, науково-практичних та науково-методичних конференцій.**

Загальна кількість публікацій – 258.

телефон	**+38050-883-61-21**	**електронна пошта**	**Lanaterm@gmail.com**	**дистанційна підтримка**	**Moodle**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	**формування комунікативної культури у сфері професійного мовлення в його усній і писемній формах, навичок практичного володіння мовою, зумовленого фаховими потребами**
Формат	**практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота**
Специфічні результати	**здобувачі освіти повинні знати: мовне законодавство України, норми літературної мови (орфографічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні) у професійному спілкуванні; різні аспекти професійного спілкування, мовний та діловий етикет, термінологію та професіоналізми, основні вимоги до складання й оформлення різних видів документації, правила усного ділового спілкування та етикет ділового мовлення, основи наукового перекладу;** **здобувачі освіти повинні вміти: вільно володіти усною та писемною формами української літературної мови; користуватися фаховою термінологією; готувати публічні виступи, доповіді, вибирати комунікативно виправдані мовні засоби під час монологу, діалогу та полілогу фахової спрямованості; вільно спілкуватися українською мовою з професійних питань, коригувати професійні тексти відповідно до норм Нового українського правопису; вправно користуватися різними типами словників, мовно-інформаційними системами.**
Обсяг і форми контролю	**4 кредити ECTS (120 годин): денна форма: 46 годин практичних занять; 74 години самостійної роботи, модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – іспит.**
Вимоги викладача	**вчасне виконання завдань, активність, наукова робота, комунікативна компетентність, командна робота**
Умови зарахування	**згідно з навчальним планом.**

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	**К03. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.** **К05. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел** **К07. Здатність працювати в команді.** **К08. Здатність працювати автономно.** **К11. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.** **К13. Здатність реалізувати свої права та обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.** **К14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя.** **К14'. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.**	**Програмні результати навчання**	**ПРН02. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.** **ПР19. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.** **ПР20. Уміти укладати ділову документацію державною мовою.** **ПР21. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу з метою донесення ідей, проблем, рішень і власного досвіду у сфері харчових технологій.** **ПРН26. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.** **ПР27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.**

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ 1 Законодавчі й нормативно-стильові основи професійної комунікації

Практичні заняття	Тема 1	Державна мова – мова професійного спілкування.	Самостійна робота	Об'єктивні засади й основні напрямки її взаємодії державної мови з різними галузями суспільної діяльності людини. Значення української мови для розвитку Української держави.
	Тема 2	Основи культури фахової української мови.		Фахова лексика, її роль, значення у контексті ділової української мови. Різновиди ділового спілкування.
	Тема 3	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.		Характерні ознаки наукового й публіцистичного стилів у майбутній фаховій діяльності. Характерні ознаки художнього та розмовного стилів у майбутній фаховій діяльності.
	Тема 4	Лексичні процеси в мовленні сучасного фахівця.		Еволюція лексичної системи української мови. Мовні та позамовні чинники, що сприяють розвитку та інтелектуалізації сучасної української літературної мови.
	Тема 5	Сучасні проблеми термінології та термінографії.		Формування термінознавства. Проблеми й завдання сучасної термінологічної науки. Головні критерії оцінки терміна. Терміни та професіоналізми у терміносистемі технології харчування.
	Тема 6	Спілкування як інструмент професійної діяльності.		Процес ділового спілкування. Поняття, різновиди та якість ділових переговорів. Підготовка, проведення переговорів, аналіз результатів та виконання досягнутих домовленостей.
	Тема 7	Риторика і мистецтво презентації.		Мета виступу. Логічна стрункість, аргументованість, емоційна насиченість, вольові імпульси промови. Вербальна та невербальна комунікація. Специфіка наукових дискусій.
	Тема 8	Культура усного фахового спілкування.		Поняття мовленнєвого етикету. Вербальні моделі звертання, вибачення, погодження, запрошення, прохання, заперечення, відмови, згоди, підтвердження під час ділового спілкування.
	Тема 9	Форми колективного обговорення професійних проблем.		Види нарад. Підготовка та проведення наради. Вимоги до мови головуючого. Ділові бесіди. Прийом відвідувачів. Телефонна розмова як різновид ділового спілкування.

Розділ 2 Офіційно-ділова та наукова комунікація як складники фахової діяльності

Практичні заня	Тема 10	Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	Самостійно	Етапи роботи з діловими паперами. Орфографічні труднощі в процесі укладання документів. Уживання великої літери у справочинстві. Правопис імен і прізвищ, написання географічних назв.
	Тема 11	Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи.		Стандартизовані тексти заяв про прийняття (звільнення, переведення) на роботу. Лексичні засоби, використовувані в текстах наказів про особовий склад, автобіографії, рекомендаційного листа, резюме. Контракти (трудові угоди) з найму працівників. Реквізити довідково-інформаційних документів.
	Тема 12	Етикет службового листування.		Класифікація ділової кореспонденції. Вимоги до мови ділового листа. Формули ввічливості в кореспонденції.
	Тема 13	Українська термінологія в професійному спілкуванні		Мовні особливості наукових текстів з технології харчування (лексичні, орфографічні, синтаксичні, стилістичні). Лексичні запозичення. Англізми та питомі українські терміни.
	Тема 14	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні		Визначення об’єкта, предмета, мети, завдання наукового дослідження. Новизна, теоретична та практична значущість наукової праці.
	Тема 15	Проблеми перекладу й редагування наукових текстів. Використання ШІ та дотримання принципів академічного письма та доброчесності		Помилки у змісті й побудові висловлювань. Засоби комп’ютеризації перекладання. Автоматичні системи комп’ютерного перекладу та редагування фахових текстів. Проблеми використання штучного інтелекту під час редагування фахових текстів.

я т т я			та	

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1.Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с. URL: https://www.inmo.org.ua/news.html.

2.Глущик С.В. Сучасні ділові папери: навчальний посібник. Київ : А.С.К., 2021. 400 с.

3.Зубков М. Норми й культура української мови. Харків : Школа, 2023. 544 с.

4.Культура фахового мовлення: навчальний посібник. За ред. Н.Д. Бабич. Чернівці: Книги – XXI, 2020. 496 с.

5.Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навчальний посібник. Київ : Академія, 2021. 360 с.

6.Мацько Л.І. Риторика: навчальний посібник. Київ : Вища школа., 2025. 311 с.

7.Мацько Л.І. Стилістика української мови: підручник. Київ : Вища школа, 2024. 462 с. URL: http://freelib.in.ua/load/78-1-0

8.Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: навчальний посібник Київ : Каравела, 2019. 352 с.

9. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Алерта, 2021. 696 с. URL: http://pidruchniki.ws/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesiynim.spryamuvannyam.shevchuk

Методичне забезпечення

1. Українська мова (за професійним спрямуванням). Робоча програма для студентів спеціальності G13 ОПП «Технології харчових виробництв», перший (бакалаврський) РВО / Руденко С.М. Харків: ДБТУ, 2026. 15 с.

2. Руденко С.М. Українська мова (за професійним спрямуванням). Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної (заочної) форми навчання всіх спеціальностей. Електрон. дані. Харків: РВВ ДБТУ, 2023 р. 67 с.

3. Руденко С.М. Українська мова (за професійним спрямуванням): методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання за спеціальністю G13 «Харчові технології». Електрон. дані. Харків: ДБТУ, 2025. 22 с.

4. Руденко С.М. Українська мова (за професійним спрямуванням): методичні вказівки з організації та планування самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми за спеціальністю G13 «Харчові технології». Електрон. дані. Харків: ДБТУ, 2025. 42 с.

5. Руденко С.М., Сапожнікова Л.Я. Українська фахова мова та ділова комунікація : навч. посібник. Харків. : Монограф, 2019. 200 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100-бальна ECTS (стандартна)	до 60	60% поточна діяльність
		до 40	40% іспит
Поточне оцінювання	60-бальна сумарна	до 30	усні відповіді на практичних заняттях
		до 20	результат засвоєння блоку самостійної роботи
		до 10	результат індивідуальної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Усі учасники освітнього процесу (зокрема здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, визначених у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність одне одного, бути доброзичливими, чесними, відповідальними.